

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: _____

•••□•••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velciu.**

Sumarul:

Planul economic românesc. — Industria asigurărilor pe anul 1938. — Conjunctura economică. — Probleme economice bulgare. — Bilanș: „Albina”, institut de credit și economii, Sibiu.

Planul economic românesc.

(Urmare).

Alcătuirea teoretică a unui plan e în fond mult mai ușoară decât împlinirea lui, care depinde de posibilitățile pe care le are populația de a-l duce la bun sfârșit. Fără specialiști trebuincioși o țară nu va putea să înființeze fabrici, chiar dacă ar avea capital suficient. Această situație pune delicata problemă a colaborării tehnice străine — un lucru în teorie foarte util, dar care poate deveni ușor, periculos fie prin faptul că elementele autohtone nu ar putea învăța meseria, fie că străinii ar ajunge la o suprafație în economia țării. Un plan economic trebuie să privească, atunci când ar fi necesar, cu deosebit de multă atenție această chestiune.

Un plan economic nu este deci „rezultatul unei serii de măsuri cu caracter legislativ”¹⁾ ci e o declarație de politică economică a unui regim politic, încadrată în idealurile generale pe care le urmărește.

VI. În sensul acestei discuții teoretice, care ar putea fi idealul planului economic românesc?

La noi se impune în primul rând un studiu vast al posibilităților noastre materiale. Să cunoaștem odată efectiv care sunt acele bogății „mari” pe care le are țara, dar care ne sînt încă în sărăcie cântată de poet. „Sărac în țară bogată”. Poate că dacă s’ar considera lucrurile și din punct de vedere al situației în care s’ar afla o populație mărită și cu necesități de confort economic mai mare, am ajunge la concluzia că vastele noastre bogății sînt destul de modeste. Această anchetă începută și de Consiliul Superior Economic cât și de Banca Națională a României¹⁾, va aduce la concluzii care vor schimba punctul nostru de vedere și părerea ce o are „poporul” despre averile noastre.

Noi am clădit și clădim pe temelii de nisip. Ne bizuim, din comoditate, pe informații luate cât mai ușor și superficial și puținele date care se strâng mai serios, dorm uitate prin dosare. Cine nu știe cum se întocmesc la noi statisticele și anchetele? Ne putem trezi astfel într-o bună zi cu pușurile de petrol secate și cu munți pleșuvi. În orice caz, chiar și dacă ar fi altfel, fără o cunoaștere perfectă a realității bogățiilor țării, nu se poate începe nici un plan economic.

¹⁾ Dr. D. Scărlătescu, op. cit.

¹⁾ Problema Materilor Prime în România, Buc. 1939.

Am spus că cea dintâi problemă pe care o pune un plan e aceea a idealului de atins și că el nu poate fi limitat la un anumit grad de dezvoltare materială. Noi nu avem o tradiție economică și nici nu dispunem nici azi de o organizare economică care să aibe la bază elemente românești. Vieața economică, așa cum o avem noi azi — în ultimii ani destul de puternică, se compune foarte puțin din elemente românești. Pe lângă argumentele de mai înainte pentru un plan cu caracter mai larg, intervine și acest aspect specific al problemei la noi, care pledează pentru un ideal care să urmărească în primul loc românizarea vieții economice; realizarea acelu „număr proporțional“, sau mai corect „numerus clausus“, admitându-se o perfecție proporționalitate între elementul românesc și cel străin.

Ar fi idealul celei dintâi etape.

Dei nu exploatarea „rațională“ și „valorificarea perfectă“ a avuțiilor noastre, ci posibilitatea ca elementul românesc să beneficieze el în primul rând de avuțiile țării.

În această ordine de idei, se pune imediat problema felului în care elementul românesc ar trebui încurajat; prin ideea de proprietate și inițiativă particulară, sau prin intervenția statului și încadrarea elementului românesc în întreprinderi de stat sau organizații controlate de el.

Pentru a putea să se întărească elementul românesc el are nevoie de ajutor — iar acest ajutor nu poate fi dat decât de stat iar el la rândul lui trebuie să aibă dreptul de a exercita un control. Elementul românesc are o deosebită predilecție pentru funcțiile sigure dela stat și o adevărată oroare pentru activitatea bănoasă dar riscată a comerțului și industriei. El ar prefera deci mult mai repede o exploatare în regim cooperatist, fără răspunderi și cu funcție retribuită în mod sigur.

Dar aceasta nu poate fi calea adevărată. Va fi posibil oare un drum de mijloc între stat și inițiativa particulară; un control discret, o îndrumare înțeleaptă din partea statului, lipsită de punctul de vedere fiscal sau de spiritul acela de șicană și permanență neîncredere cu care e privită orice activitate economică particulară?

Mai departe să nu se mire nimeni și să nu pornească fiscalul cu toba, dacă un om de afaceri câștigă puțin mai mult. Suntem într'o epocă când trebuie susținută formarea de capitaluri românești, care nu se pot forma din beneficii de 2—3%. Fără marile câștiguri dela începutul „revoluției industriale“ din Anglia, Franța și Germania, nu era posibilă acumularea acelor capitaluri enorme ce fac azi pavăza cea mai bună în vremuri grele, pentru aceste țări.

Când vor fi în față români în vieața economică, se poate porni cu folos la o „mai bună“ exploatare a bogățiilor țării, care să țină seama în egală măsură de necesități prezente și de cele ale generațiilor care vin.

E extrem de periculoasă o activitate economică mai intensă în țara românească în condițiile în care se găsește actualmente elementul românesc. Nu e nevoie să mai spun unde ar duce acest lucru, cine ar profita de pe urma unei sporiri a afacerilor și ce înseamnă pentru viitorul nostru întărirea elementului străin în țară.

Dar nici chiar încurajarea elementului românesc nu e destul. Chiar dacă s'ar lua dispozițiile cele mai potrivite ca elementul românesc să intre în vieața economică, el nu va putea lucra efectiv aici, atât timp cât persistă situația sanitară care determină uriașele campanii sanitare ce se duc în ultima vreme.

Un plan de ridicare morală și igienică a populațiunii, trebuie să însemne începutul oricărei acțiuni economice la noi în țară. Efortul pe care-l cere realizarea unui vast plan economic, trebuie să se bazeze pe o populațiune sănătoasă sufletește și trupește.

Planul economic nu poate începe fără a avea bine hotărât și aplicat planul sanitar, și exploatarea mai „rațională“ (ceea ce înseamnă de fapt „mai mare“) a bogățiilor țării, nu trebuie să înceapă înainte ca această exploatare să poată fi făcută de români, chiar dacă ar trebui să mai întârziem pentru aceasta de cinci ori câte cinci ani.

Sunt atâtea „apetituri“ străine care trebuiesc tăiate înainte de a nu deveni prea periculoase și e nevoie în schimb a trezi interesul românilor pentru bogățiile țării lor. Acesta să fie începutul planului economic.

Dr. N. N. PETRA.

Industria asigurărilor în anul 1938

Statistica bilanțurilor societăților de asigurare din România. — Progresul întreprinderilor din Ardeal. — PRIMA ARDELEANĂ între societățile conducătoare.

Din bilanțurile publicate de societățile de asigurare din România, an de an, se poate constata, că ideea de asigurare prinde tot mai mult teren. La popularizarea ideii contribuie organele de achiziție ale întreprinderilor, și, într'o măsură redusă presa. Zic, redusă, deoarece sunt foarte rari publicațiunile cari fac loc în coloanele lor, articolelor de specialitate. O publicație independentă și informativă nu avem. Deși, ar fi foarte necesară. Nici de o literatură a comerțului de asigurare nu dispunem. Iar în școlile secundare, ca și la academie, studiul asigurărilor este atât de sumar, încât se insistă prea puțin, ba uneori de loc.

În atari condițiuni, de sigur, că lupta organelor de achiziție de cari dispun societățile de asigurare este grea și popularizarea ei merge încet. Asta, cu atât mai mult, când comparăm alte state din occident sau chiar vecine nouă.

Atunci, însă, când se persistă în muncă rezultatele nu întârzie. Și societățile de asigurare dela noi

au muncit mereu, reușind o consolidare demnă de încrederea deplină și nelimitată a clienților lor. În anul 1930, s'a pus în aplicare legea asigurărilor, prin care statul urmărește consolidarea instituției asigurărilor. Legea asigurărilor este dovada cea mai elocventă a importanței asigurărilor în economia națională a țării noastre.

Din 1930 începând, societățile de asigurare au înregistrat progrese uimitoare, încât nici criza economică și financiară din anii 1930—34, și nici evenimentele internaționale din anul trecut nu le-a sdruncinat cu nimic soliditatea și încrederea câștigată. Ba, societățile conducătoare au înregistrat continue progrese, desvoltându-și activitatea în toate ramurile de asigurare.

Din acest punct de vedere statistica bilanțurilor pe anul 1938 a societăților de asigurare din România este foarte elocventă și în acelaș timp cel mai bun, mai sigur, mai hotărîtor și mai convingător mijloc de propagandă, de popularizarea ideii de asigurare.

Statistica bilanțurilor pe anul 1938

	Fondat	Capital social	Rezerve statutare	Rezerve tehnice (matemat.)	Numerar și disp. la bănci	Efecte publice și acțiuni	Imobile	Suma totală a activelor	Beneficiu net	Dividend
Dacia România, București . . .	1871	60.000.000	40.700.000	374.181.963	43.400.198	125.599.329	187.367.000	578.140.767	12.093.082	10%
Generală, Buc. . .	1897	50.000.000	28.176.600	540.788.852	80.822.656	144.636.775	286.867.922	815.172.087	7.784.389	9.32%
Agricola Fonciera, București . . .	1906	50.000.000	13.900.000	228.370.083	46.850.779	25.611.995	130.450.715	329.999.605	2.104.418	25 Lei
Asigurarea Românească, București	1923	28.000.000	7.459.090	407.978.981	28.710.086	6.085.511	308.481.245	477.631.659	2.600.751	—
Națională, Buc. . .	1882	25.000.000	5.595.408	239.421.209	40.620.719	39.463.206	72.804.713	347.649.729	1.610.457	5%
Adriatică, Buc. . .	1838	25.000.000	53.926.787	256.161.129	47.592.104	107.666.961	142.900.000	400.503.984	10.348.973	—
Steaua României, București . . .	1921	20.000.000	18.517.246	442.963.044	103.520.497	135.723.021	153.840.981	515.695.581	2.387.265	4%
Franco Română, București *) . . .	1920	15.000.000	1.653.080	67.832.270	3.598.271	5.305.000	41.146.380	100.360.592	499.470	—
Britania, București	1924	15.000.000	771.058	31.943.313	22.162.788	10.996.193	11.279.880	91.994.599	2.200.734	—
Dorna-Vatra, Buc.	1926	15.000.000	132.311	224.459	21.555.072	371.500	30.172.181	63.112.642	1.430.535	30 Lei
Transsylvania, Sibiu	1868	12.000.000	42.950.251	184.037.773	33.650.556	16.165.932	98.631.560	249.466.900	4.263.622	10%
Prima Ardeleană, Cluj . . .	1912	12.000.000	29.452.880	215.138.801	59.734.235	13.081.821	67.838.000	275.533.347	3.051.716	8%
Agronomul, Arad	1921	12.000.000	719.834	54.905.951	9.455.322	4.466.825	15.687.064	101.055.400	405.376	—
Minerva, Cluj . . .	1922	12.000.000	—	7.446.564	1.858.840	—	11.000.000	25.934.177	188.207	—
"Sun" Insurance, suc., București *)	—	12.000.000	—	14.808.775	5.113.823	—	—	50.565.705	449.342	—
"Vulturul", Buc. . .	—	10.695.500	1.059.278	33.584.461	10.105.027	231.618	17.201.888	75.092.307	375.387	2.5%
Victoria din Berlin, București . . .	1931	10.000.000	—	151.772.222	10.462.166	45.819.701	59.902.650	161.304.465	—	—
Comp. Europ. de Asig., București	1922	8.000.000	1.607.435	8.990.515	8.281.637	3.131.360	11.000.000	22.744.646	2.583.735	—
Caledonian Română, București . . .	1930	8.000.000	128.400	1.754.962	21.780.990	—	—	49.480.711	1.598.924	—
Compania de Asig. S. A., București	1920	6.000.000	4.085.000	7.174.368	466.063	257.000	14.179.921	31.279.236	—	—
Standard, Galați . . .	1930	5.000.000	460.306	576.511	6.390.586	75.274	1.090.000	12.038.988	55.741	—
Norwich-Union, Buc.	1928	4.000.000	—	1.714.237	553.928	—	1.291.025	7.411.302	985.730	—
Metropola, Buc. . .	1931	4.000.000	—	2.358.870	2.580.277	1.274.200	—	15.027.002	540.082	—
Prudența, Brăila . . .	1932	4.000.000	—	2.445.273	2.174.074	237.500	1.187.808	7.582.723	—	—
Total . . .		422.695.500	251.294.964	3.276.574.586	611.440.694	686.200.742	1.664.320.933	4.804.778.145	57.557.936	

*) Datele bilanțului pe anul 1937

Statistica de prime realizate, daune lichidate și capitalurile asigurărilor pe viață pe anul 1938

	PRIME REALIZATE			Daune plătite
	In ramurile elementare	In ramura viața	Total	
Dacia România, București . . .	93.294.966	81.081.384	174.376.350	33.252.861
Generală, București . . .	118.147.722	111.537.173	230.940.096	73.130.506
Agricola Fonciera, București . . .	72.122.683	36.522.768	108.645.451	30.515.593
Asig. Românească, București . . .	12.500.000	104.015.000	116.515.000	28.000.000
Națională, București . . .	62.714.170	53.001.932	115.716.102	38.269.807
Adriatică, București . . .	54.500.000	53.623.000	108.123.000	30.000.000
Steaua României, București . . .	55.045.465	64.837.096	119.882.561	26.504.644
Britania, București . . .	45.686.059	513.460	46.199.519	19.666.575
Transsylvania, Sibiu . . .	47.359.744	34.895.440	82.255.184	27.439.241
Prima Ardeleană, Cluj . . .	51.665.086	35.613.709	87.278.795	30.410.088
Agronomul, Arad . . .	35.476.167	10.245.520	45.721.687	17.557.443
Minerva, Cluj . . .	8.019.840	892.718	8.912.558	2.453.644
"Vulturul", București . . .	25.106.677	15.107.810	40.214.487	6.249.479
Victoria din Berlin, București . . .	—	43.434.353	43.434.353	7.536.099
Comp. Europ. de Asig. a Mărf. și Bag., București . . .	2.711.415	—	2.711.415	1.635.904
Caledonian Română, București . . .	47.745.410	—	47.745.410	14.326.689
Standard, Galați . . .	17.806.417	—	17.806.417	8.522.482
Norwich-Union, București . . .	6.680.827	—	6.680.827	1.462.309
Total . . .	756.582.648	645.321.363	1.403.159.212	396.933.364

	Capitalurile asigurărilor pe viață
Generală	1.722.858.932
Asigurarea Românească	1.540.944.000
Steaua României	1.238.399.039
Dacia România	1.130.173.000
Adriatică	1.124.000.000
Transsylvania	743.928.277
Victoria din Berlin	742.329.387
Prima Ardeleană	726.000.000
Agricola Fonciera	681.475.600
Națională	631.496.173
Agronomul	226.023.226
Vulturul	192.926.000
Minerva	25.735.036
Total	10.726.288.670

Datele cuprinse în tabloul de mai sus arată soliditatea fiecărei instituții în parte. Dar, menționăm că, față de anul 1937 s'au înregistrat sporuri considerabile. Spațiul nu-mi îngăduie datele statistice nominale ale bilanțurilor pe anul 1937 și de aceea voi face sumară comparație a totalurilor.

Sporiri de capitaluri sociale

Următoarele societăți și-au sporit capitalul social în cursul anului 1938: soc. Minerva din Cluj, dela 10 milioane la 12 milioane Lei, soc. Compania Europeană de Asigurări de Bagaje, dela 5 milioane la 8 milioane Lei, soc. Prudența din Brăila, dela 2 milioane la 4 milioane Lei și soc. Vulturul din București, dela 10 milioane la 10.695.000 Lei. Față de anul 1937, totalul capitalului social a celor 24 societăți, de Lei 422.695.500, reprezintă o majorare de 9,5 milioane Lei rotund.

Fondurile de garanție

Rezervele statutare arată un spor de 20 la sută față de anul 1937, adică în rotund 40 milioane Lei mai mult.

Față de anul 1937, rezervele tehnice (matematice) au crescut cu rotund 564 milioane Lei, adică cu 20 la sută.

Lichiditatea societăților în creștere

Numerarul și disponibilul la bănci a crescut cu 84 milioane Lei, față de anul precedent, portofoliul efectelor publice cu 198 milioane Lei rotund, iar imobilele cu 251 milioane Lei rotund. Amintesc aci, că efectele publice sunt trecute cu valoarea lor reală în suma de 686.200.742 Lei, în timp ce valoarea nominală face Lei 1 miliard 300 milioane rotund.

Totalul activelor a crescut cu 427 milioane, adică cu aproape 10 la sută mai mult, decât în anul 1937.

Prime realizate

În cursul anului 1938, societățile de asigurare au reușit, în ciuda evenimentelor externe, să-și majoreze încasările de prime cu peste 100 milioane Lei, adică cu aproape 8 la sută mai mult decât în anul 1937. În tabloul de mai sus figurează numai primele realizate de 18 societăți și suma lor totală se urcă la 1 miliard 400 milioane Lei rotund. La aceasta se mai adaugă 100 milioane Lei primele realizate de celelalte 6 societăți, deci totalul primelor realizate de societățile din țara noastră în anul 1938 întrece suma de 1 miliard și jumătate de Lei.

S'au înregistrat sporuri mai însemnate în ramura viață, în ramura elementară majorările au fost mai mici.

Daune lichidate

Ca și în anul precedent, cele 18 societăți specificate în tablou au plătit în anul 1938 daune în sumă de 396,9 milioane Lei.

Capitalul asigurărilor pe viață

Și aci s'au înregistrat sporuri însemnate. Astfel, cele 13 societăți trecute în tablou cu un capital asigurat de Lei 10.726.288.670, la care se mai adaugă cca 200 milioane capitalul asigurărilor de viață a celorlalte societăți, rezultă deci un total de 11 miliarde Lei rotund, ceea ce corăspunde unui spor de aproape 300 milioane Lei față de 1937.

După ce am făcut comparațiile de mai sus, din care se pot trage concluzii juste de progresul industriei asigurărilor în România, îmi permit a face o statistică a societăților existente și menționate, grupându-le în ordinea unui procentaj rezultat între Fondurile de garanție și capitalul social. Astfel vom vedea de câte ori întrec rezervele statutare și tehnice, capitalul social

al instituțiilor. Deci, care întreprindere a reușit în cursul activității să aibă rezervele cele mai mari, socotite în procente și raportate natural la mărimea capitalului social.

Nr. crt.		Cat. reprezentarea capitalului social din rezerve și tehnice în %	Pe câte ori sunt mai mari rezervele decât capitalul social
1	Steaua României, București	4,34	23
2	Prima Ardeleană, Cluj	4,92	20,4
3	Transsylvania, Sibiu	5,21	19
4	Victoria din Berlin, București	6,57	15,1
5	Asig. Românească, București	6,74	14,8
6	Adriatica, București	8,06	12,4
7	Generală, București	8,78	11,3
8	Națională, București	10,20	9,7
9	Dacia România, București	14,45	6,9
10	Agricola Fonciera, București	20,66	4,8
11	Agronomul, Arad	21,42	4,6
12	Franco-Româna, București	21,42	4,6
13	Vulturul, București	30,91	3,2
14	Britania, București	45,45	2,2
15	Compania de Asig., București	54,54	1,9
16	Compania Asig. Bagaje, București	72,72	1,3
17	Sun, București	80	1,2

Societățile de asigurare la cari fondurile de garanții nu întrec capitalul social, nu le-am trecut.

Înainte de a trage unele concluziuni generale găsim interesant de a grupa societățile de asigurare după contribuția daunelor, raportate la totalul primelor realizate. Deci, câte procente fac daunele lichidate din primele realizate de fiecare instituție.

Nr. crt.		% daune din prime
1	Standard, Galați	47,33
2	Britania, București	42,74
3	Agronomul, Arad	38,17
4	Prima Ardeleană, Cluj	34,95
5	Transsylvania, Sibiu	33,51
6	Națională, București	32,98
7	Generală, București	31,65
8	Caledonian, București	29,85
9	Agricola Fonciera, București	28,00
10	Adriatica, București	27,77
11	Minerva, Cluj	27,22
12	Asigurarea Românească, București	23,83
13	Steaua României, București	22,08
14	Norwith Union, București	20,08
15	Dacia România, București	19,10
16	Victoria din Berlin, București	17,53
17	Vulturul, București	15,62

Statisticile publicate aci confirmă temeinica consolidare a societăților de asigurare, natural, în ordinea respectivă.

Dacă ne gândim și la rezervele latente ale institutelor, constatăm că ele dispun de suficiente resurse materiale pentru a face față oricăror eventualități. Așa dar, asigurații se bucură de garanții depline. Iar curanța societăților de asigurare se poate observa și din tabloul daunelor lichidate.

Menționăm aci, cu bucurie, progresul continuu al soc. Prima Ardeleană din Cluj, care ocupă un loc de cinste între societățile mari, serioase și conducătoare din țara noastră.

Răspândite în cât mai multe publicațiuni, statisticile acestea, vor ajuta enorm la popularizarea ideii de asigurare, necesitate arzătoare pentru economia națională a țării.

ION D. PITU.

Conjunctură economică

Mersul vieții economice din ultimul timp este în strânsă legătură cu evenimentele politice internaționale. În vreme de acalmie pe terenul politic, viața economică se desfășoară într'un ritm mulțumitor, iar când evenimentele internaționale iau un aspect mai îngrijorător, atunci apar consecințe neplăcute și în activitatea economică.

Reamintind diferitele evenimente internaționale din ultima vreme, găsim urmările acestora și în diversele compartimente ale vieții economice, astfel:

Anul 1938 a adus importante modificări în Europa Centrală, prin alipirea Austriei la Germania și desmembrarea regiunilor sudete dela Ceho-Slovacia.

În timpul acestor evenimente, activitatea productivă economică s'a resimțit în rău din cauza temerilor provocate de nesiguranța internațională. Dar după conferința dela München din Septembrie anul trecut, se părea că situația își va reveni la o stabilitate liniștitoare și a început imediat în viața economică, o perioadă de repriză, care a continuat până la mijlocul lunii Martie 1939.

Analizând mai amănunțit mersul afacerilor din aceste timpuri vom afla rezultate dintre cele mai instructive și pline de învățături pentru viitorul, care continuă a se menține într'o atmosferă de neliniște internațională.

Datele publicate de Institutul românesc pentru studiul conjuncturei economice, ne arată că în cursul anului trecut, valoarea tranzacțiilor comerciale en-gros, a fost mai scăzută față de nivelul din 1937. Însă repriza dela finea anului 1938 și începutul anului 1939, aduce o simțitoare îmbunătățire și în tranzacțiile comerciale, astfel că se ajunge în primele două luni ale anului curent, să fie depășită media din 1937 și anume: cu 28,3% în Ianuarie și cu 37% în Februarie. Această ameliorare a fost mai pronunțată în afacerile interne, unde procentul a trecut peste media din 1937, cu 31,9% în luna Ianuarie și cu 44,3% în Februarie a.c.

În domeniul comerțului exterior (import-export), situația tranzacțiilor comerciale en-gros a rămas mai staționară, chiar și în perioada de repriză amintită.

Pe lângă înmulțirea afacerilor comerciale pe piața internă, s'a simțit — în timpul ce părea liniștit — și o îmbunătățire a prețurilor de gros, căci de unde în prima jumătate a anului trecut, indicele prețurilor en-gros era în scădere; la finele anului depășește chiar nivelul cel mai urcat din 1937 și crește încontinuu în primele două luni ale anului curent.

Același ritm l-a urmat și producția industrială, ajungând în Ianuarie și Februarie 1939, ca nivelul din industria manufacturieră să fie cu 19% mai urcat decât media anului 1938.

Recolta bogată de grâu de anul trecut — de circa 500 mii vagoane cu o greutate hectolitră mijlocie de 78 kgr., — a adus un însemnat aport, exportului nostru dela finea anului 1938.

Mai defavorabilă s'a arătat situația din producția petroliferă, unde scăderea s'a accentuat mereu, începând să lipsească comerțul nostru exterior, de un însemnat sprijin și să cauzeze o serioasă grijă pentru industria și apărarea națională.

Dar repriza economică îmbucurătoare dela începutul anului curent, a fost întreruptă brusc la 15 Martie, prin neliniștea adusă de ocuparea Ceho-Slovaciei de către Germania.

Ecoul provocat de acest eveniment în toate statele și atitudinea agresivă a unora din vecinii țării noastre, au necesitat anumite măsuri de prevedere militară, lipsind dela munca productivă, un important număr de brațe tinere.

Din cauza situației critice internaționale, a lipsei de personal, de materii prime, etc., o mulțime de întreprinderi au fost silit să-și reducă simțitor activitatea, căci exportul a încetat brusc, multe comenzi au fost contramandate, creditele comerciale și bancare erau sistate, etc.

Doar în întreprinderile care lucrau pentru armată, producția a continuat linia ascensiunii.

În toate ramurile economice s'au resimțit adânc repercursiunile acestor evenimente internaționale critice.

Valoarea tranzacțiilor en-gros scade din nou în Martie 1939 cu 3,8% și în Aprilie cu 1,4% sub nivelul perioadei corespunzătoare din anul 1938, iar la tranzacțiile interne, procentul de scădere atinge în aceste două luni, o medie de 7% față de anul trecut.

Din bănci s'au retras în decursul ultimelor două săptămâni ale lunii Martie a. c., aproape 4 miliarde Lei.

Circulația fiduciară, care oscilase în jurul la 34 miliarde Lei, a crescut la 39,2 miliarde Lei, către finele lunii Martie.

Depresiunea internațională din Martie și Aprilie 1939, s'a continuat și în lunile următoare, ba chiar și astăzi persistă aceiaș stare de neînțelegere între cele două mari grupuri de state: democrate și totalitare, dar în domeniul economic începe totuși iar un timp de repriză îmbucurătoare, ajutată de unele condițiuni create chiar în perioada cea mai critică și anume:

În timpul de criză internațională, țara noastră reușește să încheie trei importante acorduri economice cu: Germania, Franța și Anglia, stabilindu-se măsuri noi și folositoare pentru facilitarea schimburilor dintre noi și aceste trei mari puteri. Germania ne oferă o însemnată colaborare economică, prevăzută pe un timp mai lung, iar Franța și Marea Britanie ne-au oferit credite mari pentru importul de mărfuri, în special de armament. În cursul lunii Iulie s'a perfectat un împrumut de 600 milioane franci la Paris și altul de 5,5 milioane lire sterline la Londra. Aceste sume, împreună cu sporul de circa 5 miliarde Lei din circulația noastră fiduciară, nu vor întârzia să aducă o dorită înviorare a vieții noastre economice.

Și în plus de aceasta, după informațiunile publicate de forurile noastre conducătoare, în decursul anului curent s'au efectuat comenzi de către stat, în valoare de aproximativ 25 miliarde Lei, din care o mare majoritate au fost date industriei noastre naționale, ajutându-se astfel la mersul afacerilor interne.

Pe piața mondială se înregistrează o urcare a cererilor de materii prime, iar în interior crește producția și consumul de produse industriale, precum și volumul tranzacțiilor comerciale en-gros.

Aceste influențe fac ca exportul nostru să atingă deja în luna Mai 1939, cifra de 2,4 miliarde Lei, față de 1,7 miliarde Lei în Mai 1938, iar indicele prețurilor de gros se urcă cu 2,5% în Mai, față de media lunii Martie a anului curent.

Pentru întărirea poziției monedei noastre naționale, s'a introdus în luna Iulie a. c., regimul liberei negocieri și pentru turiști, ceea ce va ajuta în plus, la înviorarea așteptată în domeniul economic.

Neliniștea publicului a scăzut, astfel că sumele ridicate din depuneri au început să revină iarăși la bănci, iar operațiunile de credit și-au reluat mersul lor obișnuit.

Mai nemulțumitoare în acest an este recolta de cereale, căci de unde în anul trecut numai grâul dădu-se o producție — după cum am amintit — de circa 500 mii vagoane cu 78 kgr. greutate hectolitră, în anul 1939 recolta de grâu este redusă la cca 350 mii vagoane cu o greutate hectolitră de 75—76 kgr. De asemenea și la celelalte cereale producția este mai scăzută ca în anul 1938, din cauza condițiilor atmosferice nefavorabile din lunile Iunie și Iulie a. c. La porumb se speră o producție mai bună, dar și aici suprafețele însămânțate în acest an sunt mai mici ca în anul trecut.

Producția redusă de cereale, mai este influențată în rău și de prețurile internaționale, care au coborât atât de mult, încât se afirmă că au atins cel mai scăzut nivel din ultimii trei sute de ani.

În afară de cantitățile necesare de cereale, exportul nostru continuă a fi lipsit și în acest an de produsele petrolifere, care sunt în continu regres, ajungând la o producție zilnică de numai 1700 vagoane țifeiu.

Cu toate aceste lipsuri din producția cerealelor și a petrolului, și pe lângă toată situația tulbură internațională, care ar justifica poate un regres al vieții economice; totuși realitățile actuale ne arată o re-priză îmbucurătoare.

Este lipsă numai de încredere și inițiativă productivă, pentru a putea pași din nou pe drumul prosper al activității economice, folosind actuala conjunctură favorabilă*).

L. B.

*) N. R. — Intre timp evenimentele internaționale au stânenit intru câțva această conjunctură.

Probleme economice bulgare

Bulgaria își proclamă independența în 1908 dată când ea se emancipează definitiv de suveranitatea Turciei. Indelungata stăpânire turcească a avut mari influențe economice asupra ei. Cea mai importantă este aceea că a trebuit să se mărginească la cea mai simplă activitate economică, la agricultură. Neavând mijloace și mediul necesar pentru crearea unei industrii mai mari, ea a căutat ca din agricultură să-și formeze un adevărat izvor de bogăție.

În domeniul agriculturii Bulgaria produce în primul rând: grâul, porumbul, tutunul și legumele. Odată emancipați de sub Turci gândul lor s'a îndreptat spre raționalizarea acestor culturi; și ca dovadă este, că înainte de războiu producția era mai mare decât după războiu, fapt care se datorește acestei raționalizări, adecă având o producție mai mică însă mai de calitate.

O cauză principală care a ajutat raționalizării a fost și felul împărțirii proprietăților agricole.

În Bulgaria nu există marea proprietate ci numai mijlocia și mica proprietate. Acest fapt a contribuit în măsură mare la stimularea cercetărilor individuale spre raționalizare. Tot în acest scop Bulgarii au creat aproape în toate comunele mai mari școli agricole și ferme unde tinerii țărani se instruiesc pe cale științifică, pentru aceste ramuri de activitate economică.

Mulțumită interesului pe care Germania îl are față de Bulgaria, prin acordări de credite și furnizări de mașini agricole, îi oferă un mijloc extrem de eficace pentru atingerea scopului ei agricol și economic.

Această raționalizare nu s'a mărginit numai asupra agriculturii ci s'a întins și asupra creșterii vitelor. În acest domeniu Bulgaria a făcut iarăși progrese simțitoare și mai ales în rasele de animale de tracțiune în special calul și rasele de porci. Vitele cornute fiind foarte puțin întrebuințate pentru muncă ci pentru carne și lapte.

Pentru a avea o idee asupra exploatărilor agricole, creșterii vitelor precum și a ocupațiilor profesionale, câteva date ne vor fi suficiente.

Din totalul populației, patru cincimi sunt agricultori, 10% sunt în industrie și exploatări industriale, 4% sunt în comerț, restul având alte ocupații.

Alimentul de bază al populației îl formează pâinea. Deci grâul va sta pe primul plan de cultură, apoi porumbul mai puțin pentru oameni, este întrebuințat în mare parte ca nutreț pentru vite.

Întinderea cultivată este de 3.6 Mil. Ha. (1931), din care 2.75 Mil. H. sunt destinate culturilor de grâu și porumb. Grâul singur ocupând aproape trei sferturi. Producția de cereale atinge cifra de 28.830 mii quintale din care grâul ocupă mai bine de jumătate formând 24% din totalul exportului.

Primul produs din care se exportă cea mai mare cantitate este tutunul. Datorită calității excelente, tutunul bulgar este foarte căutat pe piețele Europene. Cantitatea exportată atinge 300 mii chintale și care este destinat Germaniei și Cehoslovaciei. Franța importând o cantitate neînsemnată.

O ramură a agriculturii caracteristică bulgarilor este grădinăritul. Din cauza lipsei de teren cultivabil grădinarii bulgari emigrează în alte țări unde se stabilesc vremelnice, întorcându-se în țară cu o avere însemnată. România fiind o țară ospitalieră primea pe acești grădinari, cari erau foarte egoiști în ce privește secretul culturii legumelor căutând a nu lăsa pe localnici să pătrundă în acest secret, pentru a fi neslingheriți de nime în această ramură. În urma măsurilor luate de Statul român această emigrare a fost oprită. Bulgarii trebuind să caute alte țări de jumuit sau să-și extindă terenurile lor cultivabile proprii.

Creșterea vitelor formează iarăși un obiect atât pentru interior, cât și pentru export. Dintre animale, oaia ocupă primul loc. În urma recensământului din 1920, s'a constatat că posedă un număr de aproape 9 milioane capete de oi și care se menține constant. Boi 1.877.000 capete, cai 400.000 și 418.000 bivoli. Numărul vitelor a scăzut simțitor după războiu, această scădere se datorește tendinței de raționalizare a raselor de vite.

Tot la acest capitol aparține și creșterea paserilor și a viermilor de mătase.

Având din belșug grâu și porumb creșterea paserilor se face pe o scară foarte întinsă. Exportul de paseri atinge cifra de 300.000—400.000 capete anual și aproape 16 milioane kilograme ouă, formând 16% din valoarea totală a exportului.

Cultura viermilor de mătase este dezvoltată mai ales în sudul țării producând anual între 1.500.000—1.800.000 kgr. gogoși destinate exportului în Italia, Franța și Elveția și contribuind cu 4—5% din valoarea totală a exportului.

Politica economică de raționalizare și educație a țaranului bulgar în domeniul agricol și creșterea vitelor oferă Bulgariei avantajii însemnate. Pe lângă că sporește bunăstarea populației tinde a-și forma noi debușee pe piețele străine, prin calitatea produselor și a nu se teme de concurența altor țări similare.

Germania care a înțeles năzuințele Bulgarilor fiind alături de ei în timpul marelui războiu, caută ca prin acordări de credite ieftine, de mașini necesare agriculturii precum și tot felul de produse industriale de care are nevoie să-și poată ajunge scopul ei economic.

Cu toate că Bulgaria nu este o țară ca a noastră atât de bogată și nici cu un pământ atât de bun, spirital agricol și rezultatele raționalizării o fac din o țară săracă una bogată; iar proverbul spune: „Mai bine bogăți în țară săracă decât săraci în țară bogată”.

ALDEA.

„ALBINA“, institut de credit

Bilanț încheiat la

ACTIV

Cassa:					
a) Numerar efectiv				21.585.615'—	
b) Disponibil la B. N. R. și C. E. C.				46.355.523'—	
c) Cupoane scăzute				—'—	67.941.138'—
Disponibil la bănci:					
a) În țară				6.889.150'—	
b) În străinătate				1.479.271'—	8.368.421'—
Portofoliul de titluri:					
I. Titluri românești:					
1. Cu venit fix					
a) Efecte publice		In port.	In gaj		
val. nom.		v. r.	v. r.		
	37.020.050'—	18.809.993'—	18.809.993'—		
b) Scris. și obligațiuni	3.113.375'—	1.793.817'—	1.793.817'—	20.603.810'—	
2. Cu venit variabil:					
c) Acțiuni cotate la bursă:					
val. nom.	15.427.050'—	12.924.497'—	12.924.497'—		
d) Acțiuni necotate la bursă:					
val. nom.	26.881.690'—	15.131.843'—	15.131.843'—	28.056.340'—	
II. Titluri străine:					
a) Efecte				1.132'—	
b) Acțiuni				900'—	2.032'—
Plasamentul fondului de rezervă:					
Efecte publice garantate de Stat					
val. nom.	7.217.500'—				4.474.850'—
Portofoliul de scont:					
I. Plătibil în țară:					
Cambii g. c. dv. gar.		In port.	Reescontate		
a) fără gar.		17.758.070'—	17.758.070'—		
b) " cu gar. ipot.		40.029.454'—	12.044.430'—	52.073.884'—	
c) " gar. titl. mărf.		91.626.834'—	62.467.850'—	154.094.684'—	
		2.969.371'—	—'—	2.969.371'—	226.896.009'—
		152.383.729'—	74.512.280'—	—'—	226.896.009'—
Debitori:					
I. Din țară:					
a) Debitori fără gar.		In portof.	Reescont		
b) " gar. cu ef. com.		21.265.364'—	5.725.000'—	26.990.364'—	
c) " " titluri		1.176.590'—	—'—	1.176.590'—	
d) " " mărfuri		17.094.689'—	4.233.000'—	21.327.689'—	
e) " " ipot.		3.051.787'—	—'—	3.051.787'—	
f) " " gar. div.		102.252.276'—	4.300.000'—	106.552.276'—	211.256.066'—
		52.157.360'—	—'—	52.157.360'—	
		196.998.066'—	14.258.000'—	—'—	
II. Din străinătate:					
Centrala: Bănci				548.133'—	
" Secția America				75.224'—	623.357'—
					211.879.423'—
Creanțe în conversiune Conf. Legii din 7 IV 1934. Cota redusă					
a) În portofoliu				105.119.552'—	
b) Reescontat la B. N. R.				93.801.648'—	198.921.200'—
Participațiuni:					
In țară:					
a) În întrep. ind. și comerciale				—'—	
b) La alte întreprinderi				5.800.000'—	5.800.000'—
Imprumuturi pe termen lung					
					16.401.727'—
Imobile:					
a) Pentru uzul propriu și inmag. de mărf.				14.446.948'—	
b) " locuințele funcționarilor				12.130.000'—	
c) " alte imobile				55.745.953'—	82.322.901'—
Mobilier					
Conturi diverse debitoare				—'—	34.758.906'—
Cheltuieli de administrație:					
a) Salare și indemnizații				9.818.155'—	
b) Diverse				3.391.849'—	13.210.004'—
Impozite și taxe					
					1.954.062'—
Dobânzi plătite:					
a) La depuneri				5.792.059'—	
b) " reescont				1.684.486'—	
c) Alți creditori				3.069.910'—	10.546.455'—
					932.137.278'—

și de economii, Sibiu

30 Iunie 1939

PASIV

Capital social					100.000.000'—
Fonduri de rezerve:					
a) Rezervă legală				18.084.105'—	
b) Alte fonduri:					
1. Fondul cultural		3.485.068'—			
2. " P. Cosma		1.064.980'—		4.550.048'—	22.634.153'—
Fonduri de amortisment:					
a) Pentru creanțe dubioase				28.752.337'—	
b) " imobile				5.000.000'—	33.752.337'—
Diferențe de curs nerealizate la portofol. de titluri					7.647.629'—
Fondul patronal de pensuni al funcționarilor institutului					25.108.323'—
Depuneri spre fructificare:					
<i>Din țară:</i>					
1. <i>La purtător sau nominative dar plăt. la purtător:</i>					
a) Cu livrete de econ. la purtător	La vedere	Pe termen			
b) Cu livrete de econ. dar plăt. la purtător	31.715.714'—	7.956.074'—	39.671.788'—		
2. <i>Nominative:</i>					
a) pe livrete de economii	193.216.790'—	19.442.019'—		212.658.809'—	
3. <i>Depuneri vechi:</i>					
Reduse prin aranjament		141.192.097'—		141.192.097'—	402.800.891'—
Creditori:					
I. <i>Din țară:</i>					
a) Creditori reduși:					
Sold neexigibil		2.900.731'—	2.900.731'—		
b) Creditori nereduși	92.624.807'—	13.416.131'—	106.040.938'—	108.941.669'—	
II. <i>Din străinătate</i>	1.208.506'—	62.401'—		1.270.907'—	110.212.576'—
Angajamente de reescont:					
<i>In țară:</i>					
1. Curențe (scăzute și nescăzute)		Provenite din:			
a) La B. N. R.		Ef. scont.	Cambii circ.		
b) Gir. la B. N. R.		71.780.280'—	14.258.000'—	86.038.280'—	
2. In conversiune (cota redusă)		2.732.000'—		2.732.000'—	88.770.280'—
a) La B. N. R.				93.801.648'—	93.801.648'—
182.571.928'—					
Cecuri și ordine de plată emise:					
II. Simple:					
a) cu plata în țară					3.547.429'—
Dividende neridicate					827.988'—
Conturi diverse creditoare					5.909.681'—
Report din beneficiul anului precedent					1.156.074'—
Dobânzi încasate:					
a) Dela portofoliul de scont				12.499.586'—	
b) " debitori				6.302.256'—	18.801.842'—
Comisioane încasate					9.818.116'—
Venitul Portofoliului de titluri:					
a) Din cupoane exigibile					2.240.725'—
Venitul imobilelor					4.459.309'—
Beneficii diverse					648.277'—

932.137.278'—

ACTIV	Conturi de ordine		PASIV	
Cauțiuni statutare	6.674.500'—		Deponenți de cauțiuni statutare	6.674.500'—
Debitori pt. avaluri și scris. de gar. date de bancă :			Creditori pentru avaluri și garanții date de bancă :	
a) In țară	33.986.969'—		a) In țară	33.986.969'—
Efecte comerciale în gaj :			Deponenți de efecte comerciale în gaj	986.485'—
a) In portofoliu	986.485'—		Deponenți de cambii de circulație	199.747.804'—
Cambii de circulație :			Remitenți de efecte spre încasare	9.424.407'—
a) In portofoliu	185.489.804'—		Deponenți de ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și garanții diverse	922.130.697'—
b) Reescontate	14.258.000'—	199.747.804'—	Deponenți de titluri în gaj	26.384.543'—
Efecte spre încasare :			Deponenți pe titluri și alte valori în păstrare	135.750.383'—
a) In portofoliu	5.741.090'—		Creditori pt. titluri împrumutate	16.263.500'—
b) La corespondenți	3.683.317'—	9.424.407'—		
Ipoteci, cesiuni mărfuri în gaj și garanții diverse :				
a) In portofoliu		922.130.697'—		
Titluri în gaj :				
a) In portofoliu		26.384.543'—		
Depozite de titluri și alte valori în păstrare		135.750.383'—		
Debitori de titluri împrumutate		16.263.500'—		
		1.351.349.288'—		1.351.349.288'—

Sibiu, la 30 Iunie 1939.

ss. **Dr. I. Beu**
Președinte.

ss. **Lucian Cioran**
Director general.

Șeful Contabilității: ss. **N. Petruțiu**
Expert-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE :

ss. **Dr. Nicolae Comșa.** ss. **Dr. Lucian Borcia.** ss. **Dr. V. Bologa.** ss. **Dr. Alexandru Dragomir.**
ss. **I. Lupaș.** ss. **Alexandru Lapedatu.** ss. **Dr. Victor Stanciu.** ss. **Dr. Octavian Russu.**

Verificat și găsit în conformitate cu codul de Comerț și Legea Bancară.

Sibiu, la 29 Iulie 1939.

CONSILIUL DE CENSORI :

Președinte: ss. **Constantin Popp.** ss. **Dr. Gheorghe Proca.** ss. **Dr. Nicolae Schiau.** ss. **Matei Jiga**
Expert-contabil

Blanchete de acțiuni cu motive românești
Livrete de depuneri — Registre de bancă

execută în mod ireproșabil

Tipografia și legătoria „Dacia Traiană”, S. A., Sibiu, Piața Unirii 7